

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol. 15, No. 2, 2020. Article ID: OJED-15-02-035
Article Info: Received 29 August, 2020; Revised 30 September, 2020; Accepted 30 September, 2020

OJED

An Online Journal
of Education

www.tci-thaijo.org/index.php/OJED

**ผลของการสะท้อนคิดในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติที่ส่งเสริม
การคิดวิเคราะห์ตามจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลามของนักเรียนระดับอิสลามศึกษาชั้นที่ 1
Effects of Reflective Thinking in a Flipped Classroom Using E-Comic Books and
Role Play to Support Analytical Thinking in Islamic Etiquette of Mutawasitah level I**

อัสมา สามะ *

Asma Samoh

ธีรวดี ถังคุบุตร **

Theeravadee Thangkabutra

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการคิดวิเคราะห์ตามจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลามก่อนและหลังการทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนในรูปแบบห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ตามจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลาม กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นศาสนาปีที่ 1 จำนวน 2 ห้อง ห้องละ 30 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง วิชาจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลาม เว็บไซต์ในการเรียน และแบบทดสอบการคิดวิเคราะห์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ได้รับการเรียนแบบการสะท้อนคิดในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติฯ หลังเรียนแตกต่างกัน 2) คะแนนการคิดวิเคราะห์ตามจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลามที่ได้รับการจัดการเรียนในรูปแบบห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติฯ หลังเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ห้องเรียนกลับด้าน, การสะท้อนคิด, การคิดวิเคราะห์ตามจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลาม

(กิตติกรรมประกาศ: งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากสกว. ภายใต้โครงการทุนวิจัยมหาวิทยาลัยสกว. และทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์สำหรับนิสิต จากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและทุน)

*นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*Graduate Student of Educational Technology and Communications Division, Department of Educational Technology and Communications, Faculty of Education, Chulalongkorn University

E-mail Address: asma.sa@student.chula.ac.th

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**Lecturer of Educational Technology and Communications Division, Department of Educational Technology and Communications, Faculty of Education, Chulalongkorn University

E-mail Address: theeravadee.t@g.chula.edu

ISSN 1905 4491

Abstract

The purpose of this research is to compare the mean scores of etiquette and analytical thinking in Islamic principles before and after experiments managed in the classroom, flipped-classroom with e-comic books, role plays and reflective thinking promoting analytical thinking and etiquette in Islam. It also aims to compare reflection learning methods between experimental and control groups. The sample consisted of two classes of first year (Mutawasitah) religious students, with 30 students in each class, chosen by purposive sampling. The research instruments include learning plans, E-Comic Books of Etiquette in Islam, a learning website and an analytical thinking test on etiquette subjects in Islam. The statistical tools used for data analysis are arithmetic mean, standard deviation and *t*-test. The results of this research study include: 1). There were skill differences found between the control group and experimental group, which was taught reflecting thinking in a flipped classroom with e-comic books and the upholding Islamic analytical thinking and etiquette. 2). There was a significant difference in scores of the Islamic etiquette and analytical thinking test after implementing the learning plan, flipped classroom programs with e-comic books and the role plays. The results show that the experimental group's score was significantly higher than that of the control group at the .05 level.

Keyword: flipped classroom, reflective thinking, analytical thinking in Islamic etiquette

บทนำ

จากผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอิสลามศึกษา (I-NET) ประจำปีการศึกษา 2558-2559 ซึ่งในรายวิชาต่าง ๆ ปรากฏว่าในวิชาจริยธรรมอิสลาม ภายในปีการศึกษา 2558 ได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 52.28 คะแนน แต่ในปีการศึกษา 2559 ได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 40.31 คะแนน มีผลต่างอยู่ที่ -11.97 คะแนน และเป็นผลต่างที่มากที่สุดในทุกรายวิชาอีกด้วย (สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา, 2560) และจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนในระดับอิสลามศึกษาตอนต้นทำให้ทราบว่าผู้เรียนขาดทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ในรายวิชาจริยธรรมอิสลามเป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้เรียนขาดการคิดอย่างไตร่ตรอง ของเรื่องราว เหตุการณ์ หรือเนื้อหาต่าง ๆ ทำให้ไม่สามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ผู้สอนต้องมีการเปลี่ยนแปลงแก่ผู้เรียนอันดับแรกคือ การคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นการคิดในระดับพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับทุกคน การคิดวิเคราะห์คือการคิดอย่างไตร่ตรอง เป็นการแยกองค์ประกอบต่างๆ ของเรื่องราว เหตุการณ์ หรือเนื้อหาต่าง ๆ เพื่อ ทำให้เข้าใจในเรื่องนั้น ๆ และสามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556; ลักขณา สรวิวัฒน์, 2549; สุวิทย์ มูลคำ, 2547; Clark, 1968)

การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอิสลามศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาใช้เวลาในการเรียนอันจำกัด รูปแบบการจัดการเรียนด้วยห้องเรียนกลับด้านเป็นวิธีช่วยให้สามารถใช้เวลาในห้องเรียนได้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองและใช้เวลาได้อย่างเหมาะสม ห้องเรียนกลับด้าน มีลักษณะการเรียนการสอนที่มีผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีวิธีการสอนให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากที่บ้าน และทำกิจกรรมภายในชั้นเรียน (วิจารณ์ พานิช, 2556; สุพินดา ณ มหาชัย, 2556; Bergmann & Sams, 2012, Heyborne & Perrett, 2016) วิธีการสอนมีหลากหลายวิธีนอกเหนือจากการบรรยาย ได้แก่ สื่อวีดิทัศน์ ชุดการสอน และบทบาทสมมติเป็นอีกหนึ่งวิธีที่ผู้สอนมักนำมาใช้ในชั้นเรียน ดังเช่น วรกมล สุนทรานนท์ (2553) ได้พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบบทบาทสมมติสูงกว่าผู้เรียนที่ได้รับการเรียนการสอนแบบบรรยาย ซึ่งการเรียนการสอนด้วยวิธีการเรียนบทบาทสมมติ หมายถึงวิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จากการให้ผู้เรียนสวมบทบาทจากสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น ซึ่งมีความใกล้เคียงกับ

ความเป็นจริง โดยผู้สอนให้เนื้อเรื่องที่มีโครงสร้างชัดเจน แต่ให้ผู้เรียนคิดรายละเอียดด้วยตนเอง ผู้สอนจะใช้การแสดงออกทั้งทางด้านความรู้ ความคิด และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นพื้นฐานในการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียน (ทิตนา แคมมณี, 2558; สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2555; อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550) เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสื่อที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนในช่วงระดับมัธยมศึกษาชั้นที่ 1 คือ หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์เป็นหนังสือที่นำการ์ตูน สื่อกราฟิกที่ใช้เส้นแสดงภาพคน สัตว์ และสิ่งของ เพื่อแสดงเรื่องหรือสื่อความหมายเลียนแบบของจริง ใช้ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ทักษะและความรู้สึกด้วยภาพ (กนก ชูลักษณ์, 2542; ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2541; ศักดา วิมลจันทร์, 2548; Kinder, 1965) โดยผู้ใช้สามารถอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นี้ผ่านทางหน้าจอคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์พกพาอื่นๆ ได้ ซึ่งมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมในอิสลาม (จิระพันธ์ เดมะ, 2545; ประภาพรรณ หิรัญวัชรพฤกษ์, 2545; Siegenthaler et al., 2010) และหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์จะเป็นช่องทางในการเรียนรู้เพื่อให้เข้าใจเนื้อหาจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลามได้อย่างถูกต้อง หากต้องการทราบถึงสิ่งที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนนั้น ผู้เรียนควรมีการสะท้อนคิดเพื่อทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ โดยเกิดขึ้นระหว่างดำเนินกิจกรรม และหลังการดำเนินกิจกรรม (ประกอบ กรณีกิจ, 2550; Yancey, 1998)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิธีการบูรณาการสอนโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์เพื่อต้องการมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม และเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีบุคลิกภาพตามแบบอย่างท่านศาสดา มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ คุณธรรม อีกทั้งมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลกที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการคิดวิเคราะห์ตามจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลามก่อนและหลังการทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนในรูปแบบการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ตามจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลาม

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research design) โดยมีรูปแบบการวิจัยแบบศึกษา 2 กลุ่มวัดสองครั้ง (the pretest-posttest design with nonequivalent groups) (วรณี แกมเกตุ, 2555)

ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่อยู่ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามมีระดับอิสลามศึกษาชั้นที่ 1 จำนวน 60 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) มีกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยเลือกนักเรียนชั้นศาสนาปีที่ 1/5 จำนวน 30 คน กลุ่มทดลองจะทำการสะท้อนคิดหลังกิจกรรมในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติ กล่าวคือ ก่อนเข้าชั้นเรียนผู้เรียนต้องเรียนด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ แล้วทำการสะท้อนคิดในเว็บที่ใช้ในการเรียนวิชาจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลามภายในห้องเรียนผู้เรียนทำกิจกรรมบทบาทสมมติ หลังจากทำกิจกรรมบทบาทสมมติผู้เรียนทำการสะท้อนคิดอีกครั้ง และนักเรียนชั้นศาสนาปีที่ 1/3 จำนวน 30 คน กลุ่มควบคุมจะทำการสะท้อนคิดหลังเรียนในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติ กล่าวคือ ก่อนเข้าชั้นเรียนผู้เรียนต้องเรียนด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เมื่อเข้าภายในห้องเรียนผู้เรียนทำกิจกรรมบทบาทสมมติ หลังจากทำกิจกรรมบทบาทสมมติผู้เรียนทำการสะท้อนในเว็บที่ใช้ในการเรียนวิชาจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลาม

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้เรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่จะได้รับการเรียนรู้การสะท้อนคิดในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติก่อนเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ผู้เรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการเรียนรู้การสะท้อนคิดในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ผู้เรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการเรียนรู้การสะท้อนคิดในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ผู้เรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่จะได้รับการเรียนรู้การสะท้อนคิดในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติก่อนเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือ 2 รูปแบบ ในการศึกษาผลของการใช้การสะท้อนคิดในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ตามจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลามของนักเรียนชั้นระดับอิสลามศึกษาชั้นที่ 1 คือ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ดังนี้

รูปแบบที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย

- แผนการจัดการเรียนรู้วิชาจริยธรรมในศาสนาอิสลาม จำนวน 5 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง
- หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง วิชาจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลาม
- เว็บไซต์ในการเรียนวิชาจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลาม (Google classroom)
- แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในวิชาจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลาม

รูปแบบที่ 2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย

- แบบทดสอบการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียนในวิชาจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลาม อยู่ในรูปแบบปรนัยโดยจะมี 1 ตอน จำนวน 20 ข้อ เกณฑ์ในการเลือกข้อสอบที่มีคุณภาพมีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งผลการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบ และความถูกต้องของข้อคำถาม มีค่าเท่ากับ 0.60 จำนวน 3 ข้อ มีค่าเท่ากับ 0.80 จำนวน 10 ข้อ และมีค่าเท่ากับ 1.00 จำนวน 7 ข้อ และคัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่ายระหว่าง 0.2-0.8 และมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2556) และวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบโดยใช้สูตร KR-20 ของ Kuder-Richardson โดยมีข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาจำนวน 20 ข้อ และผลการวิเคราะห์ค่าความเที่ยงของแบบทดสอบการคิดวิเคราะห์วิชาจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลาม เท่ากับ 0.88 พบว่า แบบทดสอบการคิดวิเคราะห์วิชาจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลามมีความเที่ยงอยู่ในระดับสูงเมื่อพิจารณาตามทฤษฎีของการทดสอบดั้งเดิม (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2556) ได้กล่าวว่า แบบวัดต่าง ๆ จะมีคุณภาพด้านความเที่ยงสูงเมื่อมีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป

วิธีการทดลองและการเก็บข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียน (pre-test) ไปใช้กับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทดสอบการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน โดยผลคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์รายวิชาจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลามก่อนการเรียนในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติของกลุ่มทดลองมีค่า $M = 7.20$, $SD = 1.58$ คะแนนของกลุ่มควบคุมมีค่า $M = 6.90$, $SD = 1.67$ และผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์รายวิชาจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลามก่อนเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ผู้เรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่จะได้รับการเรียนรู้การ

สะท้อนคิดในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติก่อนเรียนไม่แตกต่างกัน
เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 ดังตาราง 1

ตาราง 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการวิเคราะห์รายวิชาจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลามก่อนการ
เรียนในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	ค่าสถิติ				
	<i>N</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>t</i>	<i>p.</i>
กลุ่มทดลอง	30	7.20	1.58	.714	.478
กลุ่มควบคุม	30	6.90	1.67		

* $p < .05$

การดำเนินการทดลองหลังจากทำแบบทดสอบก่อนเรียน กลุ่มทดลองเริ่มจาก ก่อนเข้าชั้นเรียนผู้เรียน
ต้องเรียนด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ แล้วทำการสะท้อนคิดในเว็บที่ใช้ในการเรียนวิชาจริยธรรมในหลัก
ศาสนาอิสลาม ภายในห้องเรียนผู้เรียนกิจกรรมบทบาทสมมติ หลังจากการทำกิจกรรมบทบาทสมมติผู้เรียนทำ
การสะท้อนคิดอีกครั้ง ดังภาพ 1

ภาพ 1

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มทดลอง

กลุ่มควบคุมเริ่มจาก ก่อนเข้าชั้นเรียนผู้เรียนต้องเรียนด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ เมื่อเข้า
ภายในห้องเรียนผู้เรียนกิจกรรมบทบาทสมมติ หลังจากการทำกิจกรรมบทบาทสมมติผู้เรียนทำการสะท้อนใน
เว็บที่ใช้ในการเรียนวิชาจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลาม ดังภาพ 2

ภาพ 2

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มควบคุม

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนที่ได้กล่าวไว้โดยใช้การจัดการเรียนการสอนห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติ เพื่อให้เกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ตามจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลาม

2. หลังจากนั้นเมื่อทำการเรียนการสอนจนครบ 3 คาบเรียน คาบละ ผู้วิจัยนำแบบทดสอบการคิดวิเคราะห์หลังเรียน (post-test) ไปใช้กับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบวัดการคิดวิเคราะห์ชุดเดียวกับการทดสอบก่อนเรียน ผู้วิจัยนำข้อมูลและคะแนนที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำคะแนนจากแบบทดสอบที่ได้รวบรวมมาทำการวิเคราะห์ค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนการคิดวิเคราะห์ในวิชาจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลามระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่า t -test Independent
2. การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนการคิดวิเคราะห์ก่อนและหลังเรียนในวิชาจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลามของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่า t -test for dependent samples

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์คะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์รายวิชาจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลามจากการเรียนในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติ

1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการวิเคราะห์รายวิชาจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลามก่อนและหลังการเรียนในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติของกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียนมีค่า $M = 7.20$, $SD = 1.58$ คะแนนหลังเรียนมีค่า $M = 17.37$, $SD = 1.19$ และผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนการคิดวิเคราะห์หลังการเรียนในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติของกลุ่มทดลองสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 ดังตาราง 2

ตาราง 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการวิเคราะห์รายวิชาจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลามก่อนและหลังการเรียนในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติของกลุ่มทดลอง

กลุ่มทดลอง	ค่าสถิติ			
	M	SD	t	p .
ก่อนเรียน	7.20	1.58	-34.820	.00*
หลังเรียน	17.37	1.19		

* $p < .05$

2) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการวิเคราะห์รายวิชาจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลามก่อนและหลังการเรียนในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติของกลุ่มควบคุม มีค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียนมีค่า $M = 6.90$, $SD = 1.67$ คะแนนหลังเรียนมีค่า $M = 16.33$, $SD = 1.33$ และผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนการคิดวิเคราะห์หลังการเรียนในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติของกลุ่มควบคุมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 3 ดังตาราง 3

ตาราง 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการวิเคราะห์รายวิชาจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลามก่อนและหลังการเรียนรู้ในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติของกลุ่มควบคุม

กลุ่มควบคุม	ค่าสถิติ			
	M	SD	t	p.
ก่อนเรียน	6.90	1.67	-30.982	.00*
หลังเรียน	16.33	1.33		

* $p < .05$

3) ผลคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์รายวิชาจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลามหลังการเรียนรู้ในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติของกลุ่มทดลองมีค่า $M = 17.36$, $SD = 1.19$ คะแนนของกลุ่มควบคุมมีค่า $M = 16.63$, $SD = 1.33$ และผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์รายวิชาจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลามหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ผู้เรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ได้รับการเรียนรู้การสะท้อนคิดในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 ดังตาราง 4

ตาราง 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการวิเคราะห์รายวิชาจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลามหลังการเรียนรู้ในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	ค่าสถิติ				
	N	M	SD	t	p.
กลุ่มทดลอง	30	17.37	1.19	2.256	.03*
กลุ่มควบคุม	30	16.63	1.33		

* $p < .05$

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการใช้การสะท้อนคิดในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ตามจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลามของนักเรียนระดับอิสลามศึกษาชั้นที่ 1 พบว่าผู้เรียนที่ได้รับการเรียนการสอนการสะท้อนคิดในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ตามจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลามหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ผู้วิจัยได้ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจมีเหตุผลหลายประเด็นซึ่งผู้วิจัยแบ่งประเด็นในการอภิปรายดังนี้

1. การเรียนรู้ด้วยห้องเรียนกลับด้าน มีลักษณะการเรียนการสอนที่มีผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีวิธีการสอนให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาจากที่บ้าน และทำกิจกรรมภายในชั้นเรียน (วิจารณ์ พานิช, 2556; สุพินดา ณ มหาชัย, 2556; Bergmann & Sams, 2012, Heyborne & Perrett, 2016) โดยมีขั้นตอนทั้งสิ้น 3 ขั้นตอน 1)ก่อนเรียน ผู้เรียนศึกษาบทเรียนหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบออนไลน์ด้วย Google Classroom 2)ขณะเรียน ผู้สอนใช้คำถามนำเข้าสู่บทเรียน จากนั้นให้ผู้เรียนและผู้สอนร่วมทำกิจกรรมบทบาทสมมติในห้องเรียน และ 3)หลังเรียน ผู้เรียนสะท้อนคิดผ่านระบบออนไลน์ ผู้สอนให้ผลป้อนกลับแก่ผู้เรียน (วิจารณ์ พานิช, 2556; Bergmann & Sams, 2012) ซึ่งการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ในการเรียน ความอยากรู้อยากเห็นและความสนใจในการเรียนเป็นไปได้โดยง่าย ซึ่งสอดคล้องกับ

นิชากา บุรีกาญจน์ (2556) ได้ทำการวิจัยการจัดการเรียนรู้สุขศึกษาโดยใช้แนวคิดห้องเรียนกลับด้าน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้แนวคิดแบบห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้แนวคิดแบบห้องเรียนกลับด้านมีผลต่อความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยที่ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าเฉลี่ยของคะแนนความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาของนักเรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ Szparagowski (2014) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลของการใช้ห้องเรียนกลับด้าน ผลการวิจัยพบว่า มี 2 ห้องเรียนจากทั้งหมด 3 ห้องเรียนที่มีคะแนนแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับห้องเรียนกลับด้านสูงกว่าการเรียนปกติ และทั้ง 3 ห้องเรียนมีคะแนนที่ได้จากการเรียนแบบห้องเรียนกลับด้านสูงกว่าการเรียนปกติ นอกจากนี้ประโยชน์ที่เกิดจากการใช้ห้องเรียนกลับด้านถือเป็นรูปแบบของการศึกษาที่ครูไม่ควรมองข้าม

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้การสะท้อนคิด การสะท้อนคิดเกิดขึ้นจากการที่ผู้เรียนได้รับหรือรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นจากการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน และนำมาพิจารณาวิเคราะห์อย่างใคร่ครวญจนเกิดความเข้าใจในความคิดของตนเองอย่างถ่องแท้ ก่อนที่จะสื่อสารกับผู้อื่น ซึ่งเป็นวิธีการสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนได้คิดเกี่ยวกับพัฒนาการเรียนรู้ของตน การตัดสินใจขณะดำเนินกิจกรรม หรือตัดสินใจในผลงานของตนเองที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นมา และเป็นการทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ โดยเกิดขึ้นระหว่างดำเนินกิจกรรม และหลังการดำเนินกิจกรรม (ประกอบ กรณิจ, 2550; Yancey, 1998) ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกระบวนการคิด รวมทั้งทักษะการคิดวิเคราะห์ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการแนะนำตนเอง วิพากษ์ตนเอง สร้างโอกาสให้ผู้เรียนสามารถชี้แนะตนเองได้มากขึ้น และได้รับการประเมินตนเอง (ลำพอง กลมกุล, 2554) ซึ่งสอดคล้องกับ ปิยพจน์ ตันตะผลิน (2559) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยใช้การสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริมความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู ผลการใช้รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยใช้การสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาพบว่า ผู้เรียนมีทัศนคติต่อพฤติกรรมที่มีแนวโน้มเป็นการกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตหลังการทำกิจกรรมสูงกว่าก่อนทำกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ ชนิกันต์ ดุลนิจ (2556) ได้ทำการทดลองเรื่องผลของการใช้หนังสือการ์ตูนเรื่องโดราเอมอนร่วมกับการสะท้อนคิด เพื่อสร้างความตระหนักเรื่องความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ผลของคะแนนแบบวัดความตระหนักเรื่องความมุ่งมั่นในการทำงานในรูปแบบของแบบมาตราประมาณค่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนักเรื่องความมุ่งมั่นในการทำงานของ นักเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลของคะแนนแบบวัดความตระหนักเรื่องความมุ่งมั่นในการทำงานในรูปแบบของ การเขียนเติมประโยคให้สมบูรณ์ ค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนักเรื่องความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการสะท้อนคิดเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์และเกิดการพัฒนาด้านการคิด เพราะสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกันอย่างมีประสิทธิภาพและสะท้อนกลับข้อมูลได้อย่างมีเหตุผล

3. การใช้หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ที่นำการ์ตูนแสดงเรื่องราวต่าง ๆ ในรูปแบบบทบาทสมมติของจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลาม ซึ่งตัวการ์ตูนจะสอดคล้องกับวัฒนธรรมและการแต่งกายของมุสลิม (กนก ชูลักษณ์, 2542; ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2541; Kinder, 1965) โดยผู้ใช้สามารถอ่านหนังสืออิเล็กทรอนิกส์นี้ผ่านทางหน้าจอคอมพิวเตอร์ หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์พกพาอื่น ๆ ได้ ซึ่งมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมใน

อิสลาม (จิระพันธ์ เดมะ, 2545; ประภาพรรณ หิรัญวัชรพุกซ์, 2545; Siegenthaler et al., 2010) หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์เน้นให้ผู้อ่านเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของตนเองกับเรื่องจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลาม หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์จะเป็นบทเรียนที่อยู่ใน Google Classroom ผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดกับผู้อ่านท่านอื่น ๆ ได้ อันจะช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เสริมสร้างความเข้าใจและนิสัยรักการอ่านมากขึ้น (ณัฐกร สงคราม, 2553; เมธาวิ พิเศษพัฒน์, 2553; สรญา สาระสุภาพ, 2553; Bosman & Zagenczyk, 2011; Poore, 2013) ซึ่งสอดคล้องกับ หนึ่งฤทัย ชูแก้ว (2556) ได้ทำการวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังได้รับการจัดการโดยใช้บทเรียนการ์ตูนร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบ STAD ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนการ์ตูนร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบ STAD สูงกว่าก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 65 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์เรื่องจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลามยังเป็นสื่อที่ทำให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับชีวิตประจำวันอีกด้วย

4. การจัดการเรียนรู้ด้วยบทบาทสมมติเป็นวิธีการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จากการให้ผู้เรียนสวมบทบาทจากสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง โดยผู้สอนให้หัวข้อเรื่องที่สอดคล้องกับหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์ในวิชาจริยธรรมตามหลักศาสนาอิสลามในแต่ละเรื่องให้ผู้เรียนได้เรียน (ทศนา แหมมณี, 2558; สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2555; Shaftel et al., 1967) การเรียนด้วยบทบาทสมมติช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาและการคิดตัดสินใจ อีกทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถเตรียมพร้อมสำหรับสถานการณ์จริงที่เผชิญได้ในอนาคต และยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในสิ่งที่เรียนได้อย่างลึกซึ้งขึ้น (ทศนา แหมมณี, 2558; บุญชม ศรีสะอาด, 2541; อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2550) ซึ่งสอดคล้องกับ กานดา แพงชะ (2557) ได้ทำการวิจัยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเรียนจากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลวิธีทำนาย: สังเกต: อธิบาย ร่วมกับบทบาทสมมติ เรื่อง สารในชีวิตประจำวัน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียน ได้แก่ ความกระตือรือร้น การซักถาม การแสดงความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น และ ความร่วมมือในการทำกิจกรรม และนักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากประเด็นข้างต้นที่ผู้วิจัยได้นำเสนอไปส่งผลให้ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ตามจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลามของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การสะท้อนคิดมากกว่าหนึ่งครั้งในหนึ่งบทเรียนยังเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ได้มากกว่าการสะท้อนคิดเพียงครั้งเดียว ซึ่งส่งผลให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ได้รับการเรียนการสอนการสะท้อนคิดในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติฯ หลังเรียนแตกต่างกัน จึงเป็นสิ่งที่ยืนยันได้ชัดเจนว่าการใช้การสะท้อนคิดในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติสามารถส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ตามจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลามโดยใช้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมในอิสลามของชีวิตประจำวัน และนักเรียนทุกคนในชั้นเรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อีกทั้งมีลำดับขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบสามารถนำไปปรับใช้กับเนื้อหาวิชาต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ตามจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลามของนักเรียนระดับอิสลามศึกษาชั้นที่ 1

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้การสะท้อนคิดในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติสามารถส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ตามจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลามของนักเรียนระดับอิสลามศึกษาชั้นที่ 1 ให้สูงขึ้นดังนั้นกระบวนการสอนนี้จึงเป็นทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับผู้สอนสามารถนำไปใช้เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์ต่อการเรียนได้

1.2 การจัดการเรียนรู้การสะท้อนคิดในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ตามจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลาม มีการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์เพื่อเน้นให้ผู้เรียนสามารถทบทวนบทเรียน แสดงความคิดเห็น พูดคุยปรึกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในห้องเรียน ทำให้ผู้สอนและผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนตามลำดับขั้นตอน ตลอดจนมีทักษะเทคโนโลยีการใช้เครื่องมือการเรียนรู้ออนไลน์ต่าง ๆ ในการเรียนเป็นอย่างดี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การจัดการเรียนรู้การสะท้อนคิดในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ตามจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลาม สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองในด้านอื่น ๆ ได้ เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น

2.2 การจัดการเรียนรู้การสะท้อนคิดในห้องเรียนกลับด้านด้วยหนังสือการ์ตูนอิเล็กทรอนิกส์และบทบาทสมมติที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ตามจริยธรรมในหลักศาสนาอิสลาม สามารถนำไปปรับใช้กับเนื้อหาวิชาอื่น ๆ ได้ และศึกษากับผู้เรียนในระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กานดา แพงชะ. (2557). ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกลวิธีทำนาย: สังเกต: อธิบาย ร่วมกับบทบาทสมมติ เพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง สารในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- กนก ชูลักษณ์. (2542). หนังสือการ์ตูนสำหรับเด็ก. สถาบันราชภัฏภูเก็ต.
- จิระพันธ์ เตมะ. (2545). หนังสืออิเล็กทรอนิกส์. วิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 13(1), 1-18.
- ชนิกานต์ ดุลนิก. (2556). ผลของการใช้หนังสือการ์ตูนเรื่องโดราเอมอนร่วมกับการสะท้อนคิดเพื่อสร้างความตระหนักเรื่องความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาบริหารธุรกิจ]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2541). หลักการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ณัฐกร สงคราม. (2553). การออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศนา แหมมณี. (2558). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- นิชภา บุรีกาญจน์. (2556). ผลการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษาโดยใช้แนวคิดแบบห้องเรียนกลับด้านที่มีต่อ
ความรับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น [วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). การพัฒนาการสอน. ชมรมเด็ก.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2556). การพัฒนาการคิด. 9119 เทคนิคพรินต์.
- ประภาพรรณ หิรัญวัชรพุกษ์. (2545). หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ในฐานะแหล่งสารสนเทศออนไลน์. วารสาร
สารสนเทศ, 3(2), 43-48.
- ประกอบ กรณีกิจ. (2550). การพัฒนารูปแบบแฟ้มสะสมงานอิเล็กทรอนิกส์โดยการประเมินตนเองเพื่อส่งเสริม
การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุชฎี
บัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยพจน์ ตันตะผลิน. (2559). รูปแบบการเรียนออนไลน์โดยการสะท้อนคิดร่วมกันด้วยกรณีศึกษาเพื่อส่งเสริม
ความตระหนักรู้การกลั่นแกล้งทางอินเทอร์เน็ตของนิสิตนักศึกษาครู. [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุชฎี
บัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เมธาวี พิชะพัฒน์. (2553). ความน่าเชื่อถือของเครือข่ายสังคมทวิตเตอร์และสื่อกระแสหลัก [วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR).
<https://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/33230>
- ลักขณา ศรีวัฒน์. (2549). การคิด. โอเดียนสโตร์.
- ลำพอง กลมกุล. (2554). อิทธิพลของกระบวนการสะท้อนคิดต่อประสิทธิผลการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน:
การวิจัยแบบผสมวิธี [วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุชฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรกมล สุนทรานนท์. (2553). ผลของการจัดการเรียนการสอนวิชาสุขศึกษา ด้วยรูปแบบบทบาทสมมติที่มีต่อ
ผลลัพธ์การเรียนรู้และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 [วิทยานิพนธ์
ปริญญาคุุชฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2555). วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). ครูเพื่อศิษย์สร้างห้องเรียนกลับทาง. เอส.อาร์.พรินต์ติ้ง แมสโปรดักส์.
- ศักดิ์ดา วิมลจันทร์. (2548). เข้าใจการคูณ. แก้วการพิมพ์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2556). ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม: *Classical test theory* (พิมพ์ครั้งที่ 7.). โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555). ครูวิทยาศาสตร์มีอาชีพแนวทางสู่การเรียนการสอน
สอนที่มีประสิทธิภาพ. สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สรญา สาระสุภาพ. (2553). การพัฒนารูปแบบการเรียนแบบเครือข่ายสังคมผ่านระบบออนไลน์ด้วยทฤษฎีการ
เรียนรู้เชิงสถานการณ์เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ระหว่างวัฒนธรรมของผู้เรียนภาษาต่างประเทศ.
[วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR).
<http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/19364>
- สุพินดา ณ มหาชัย. (2556). Flipped Classroom ห้องเรียนกลับด้าน สพฐ-ให้เรียนที่บ้านทำการบ้าน
ที่โรงเรียน. คมชัดลึก. <http://www.kornchadluek.net/detail/20130503/157502/>
FlippedClassroom
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). 21 วิธีการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาระบบการคิด. ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.

สำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา. (2560). คะแนนสอบ I-Net ปี 2558-2559.

<http://skprivate.go.th/%E0%B8%84%E0%B8%B0%E0%B9%81%E0%B8%99%E0%B8%99-i-net-%E0%B8%9B%E0%B8%B5-2558-2559>

หนึ่งฤทัย ชูแก้ว. (2556). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนการตูนร่วมกับเทคนิคการเรียนรู้แบบ STAD เรื่องคู่อันดับและกราฟ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และความพึงพอใจในการเรียนของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์].

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2550). หลักการสอน (ฉบับปรับปรุง). โอเดียนสโตร์.

ภาษาอังกฤษ

Bergmann, J. & Sams, A. (2012). *Flip your classroom: Reach every student in every class every day*. International Society for Technology in Education.

Bosman, L., & Zagenczyk, T. (2011). *Revitalize your teaching: Creative approaches to applying socialmedia in the classroom*. Springer.

Clark, L. H. (1968). *Strategies and tactics in secondary school teaching*. Macmillan.

Heyborne, W. H. & Perrett, J. J. (2016). To flip or not to flip? Analysis of a flipped classroom pedagogy in a general biology course. *Journal of College Science Teaching*, 45(4), 31-37.

Kinder, J. S. (1965). *Using audio-visual materials in education*. American Book Co.

Poore, M. (2013). *Using social media in the classroom*. SAGE.

Shaftel, F. R., Shaftel, G. A., & Cracknell, J. (1967). *Role-playing for social values: Decision-making in the social studies*. Prentice-Hall.

Siegenthaler, E., Wurtz, P., & Groner, R. (2010). Improving the usability of e-book readers. *Journal of usability studies*, 6(1), 25-38.

Szparagowski, R. (2014). The effectiveness of the flipped classroom. *Honors Project*, 127. <https://scholarworks.bgsu.edu/honorsprojects/127/>

Yancey, K. B. (1998). Reflection in the writing classroom. *All USU Press Publications*, 120. https://digitalcommons.usu.edu/usupress_pubs/120